

**แนวทางปฏิบัติในการให้ความเห็น
หรือตอบข้อหาหรือปัญหากฎหมายเพื่อลดการใช้ดุลพินิจ
กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม**

๑. ขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นหรือตอบข้อหาหรือปัญหากฎหมาย

๑.๑ สำนักงานเลขาธิการกรม กลุ่มนิติการ จะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายแก่หน่วยงานหรือคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรมการศาสนา

(๒) สำนัก กอง กลุ่ม หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่าสำนัก กอง กลุ่ม

(๓) คณะกรรมการอื่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือคำสั่งของกรมการศาสนา

๑.๒ เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปตามขั้นตอนของการบริหารงานของกรมการศาสนา เรื่องที่สำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการจะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมาย จะต้องเป็นเรื่องที่ได้มีการปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามกฎหมายแล้ว เว้นแต่จะเป็นกรณีเร่งด่วนหรือมีความจำเป็นอย่างอื่นตามที่กรมการศาสนาจะได้มีมติหรือคำสั่ง

๑.๓ ในกรณีที่การขอความเห็นทางกฎหมายมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามแนวปฏิบัตินี้ ถ้าสำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการ พิจารณาเห็นว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนหรือจำเป็น จะสั่งรับไว้พิจารณาก่อนแล้วแจ้งหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามกฎหมายทราบก็ได้ แต่ถ้าสำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการพิจารณาเห็นว่ากรณีไม่ใช่เรื่องเร่งด่วนหรือจำเป็น ก็ให้ส่งเรื่องคืนไปยังหน่วยงานที่ขอความเห็นมาเพื่อพิจารณาดำเนินการตามแนวปฏิบัติต่อไป

๑.๔ ในกรณีที่เคยมีคำวินิจฉัยของสำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการในประเด็นเดียวกันหรือในประเด็นที่อยู่ในลักษณะเดียวกันมาก่อนแล้ว สำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการจะตอบโดยส่งคำวินิจฉัยที่เคยมีมาแล้วไปให้โดยไม่ต้องดำเนินการให้มีการพิจารณาวินิจฉัยใหม่ก็ได้

ในกรณีที่ปัญหากฎหมายที่ไม่ซับซ้อนหรือเป็นเรื่องเร่งด่วนซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด สำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการ จะสั่งให้เจ้าหน้าที่ในสำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการ ดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการก็ได้

๑.๕ ในการพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมาย หากมีความจำเป็นสำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการอาจเชิญบุคคลดังต่อไปนี้ชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาได้

(๑) ผู้แทนหน่วยงานหรือคณะกรรมการเจ้าของเรื่อง

(๒) ผู้แทนหน่วยงานหรือคณะกรรมการอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณา ตามที่สำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการเห็นสมควร

ในการพิจารณาของสำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการ ถ้าเรื่องที่พิจารณาเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของเอกชนและสำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการเห็นว่าการฟังความคิดเห็นของเอกชนจะเป็นประโยชน์ จะขอให้กรมการศาสนาเชิญผู้แทนหน่วยงานเอกชน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่สำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการเห็นสมควร เข้าร่วมชี้แจงให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

๑.๖ ในกรณีที่ผู้แทนที่หน่วยงานหรือคณะกรรมการส่งมาชี้แจงหรือให้ความคิดเห็นตาม ๑.๕ ไม่มีผู้ซึ่งทราบข้อเท็จจริงอันเป็นที่มาของปัญหากฎหมายที่กำลังพิจารณา เพียงพอที่จะให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาที่กำลังพิจารณาได้ เมื่อสำนักงานเลขาธิการกรม โดยกลุ่มนิติการเห็นสมควร ก็ให้แจ้งให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการนั้นส่งผู้แทนมาใหม่หรือส่งผู้แทนมาเพิ่มเติมก็ได้

๑.๗ สำนักงานเลขานุการกรม โดยกลุ่มนิติการจะไม่พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลหรืออนุญาโตตุลาการ
- (๒) เรื่องที่อยู่ในระหว่างการสอบสวนข้อเท็จจริง สอบสวนวินัยหรือความรับผิดชอบทางละเมิด
- (๓) เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานหรือคณะกรรมการอื่นอยู่แล้วตามกฎหมาย

และสำนักงานเลขานุการกรม โดยกลุ่มนิติการเห็นว่าสมควรให้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นก่อนเพื่อประโยชน์แก่การบริหารงานของกรมการศาสนา

- (๔) เรื่องที่เป็นปัญหาข้อเท็จจริง
 - (๕) เรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจหรือนโยบาย
 - (๖) เรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา
 - (๗) เรื่องปัญหาที่ได้สิ้นสุดไปแล้วและไม่เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาให้ความเห็น
- ทั้งนี้ เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่กรมการศาสนาจะได้มีมติหรือมีคำสั่งเป็นการภายในให้พิจารณา

๒. วิธีการส่งเรื่องขอปรึกษาหารือมายังสำนักงานเลขานุการกรม โดยกลุ่มนิติการ

หน่วยงานที่จะส่งเรื่องขอปรึกษาหารือมายังสำนักงานเลขานุการกรม โดยกลุ่มนิติการ ต้องจัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายตามแบบของบันทึกแนบท้ายแนวปฏิบัตินี้ โดยบันทึกขอปรึกษาหารือต้องประกอบด้วย

๒.๑ ข้อเท็จจริง

ต้องระบุถึงความเป็นมาของเรื่องที่จะหารือ โดยชี้แจงให้ชัดเจนตามลำดับวันเวลาและขั้นตอนก่อนส่งเรื่องขอหารือได้มีการดำเนินการอะไรบ้าง ผลการดำเนินการเป็นอย่างไร ทั้งนี้ ให้ส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นๆด้วย เช่น บันทึกภายในของเจ้าหน้าที่ หนังสือภายใน หนังสือภายนอก หนังสือหรือเอกสารจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก รายงานการประชุม ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น

๒.๒ ข้อกฎหมาย

มีกฎหมายเฉพาะในเรื่องใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยให้ระบุเฉพาะกฎหมายที่บัญญัติไว้ในเรื่องนั้นเป็นพิเศษ พร้อมทั้งชี้แจงด้วยว่า กฎหมายที่ระบุมานี้มีมาตราหรือข้อใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะขอหารือ ทั้งนี้ ให้ส่งสำเนากฎหมายดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย

๒.๓ ข้อหารือ/ประเด็นปัญหา

ต้องระบุให้ชัดเจนว่าจะขอหารือในประเด็นปัญหาเรื่องอะไร หากมีหลายประเด็นให้เขียนแยกเป็นข้อให้ชัดเจน

๒.๔ ความเห็นของหน่วยงานที่ขอหารือและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่ขอหารือจะต้องระบุความเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่ขอหารือ โดยความเห็นจะต้องบอกถึงเหตุผลที่ตนเองคิดเห็นเช่นนั้นเพราะอะไร และมีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหานี้ไว้ว่าอย่างไร

ในกรณีที่หน่วยงานทำบันทึกขอหารือไม่ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดตามแนวปฏิบัตินี้ สำนักงานเลขานุการกรม โดยกลุ่มนิติการอาจพิจารณาส่งเรื่องคืนเพื่อให้หน่วยงานที่ขอความเห็นดำเนินการมาใหม่ให้ถูกต้องต่อไป เว้นแต่เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วน อาจพิจารณารับเรื่องไว้ก่อนแล้วแจ้งให้หน่วยงานดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมส่งมาประกอบการพิจารณาต่อไป

๓. ขั้นตอนการปฏิบัติงานในการพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมาย

เมื่อสำนักงานเลขานุการกรม โดยกลุ่มนิติการได้รับเรื่องขอหารือเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว ก่อนที่จะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องนั้น จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๓.๑ ตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมเอกสารที่จำเป็นต่อการพิจารณาตอบข้อหารือ

๓.๒ แสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยเรียกให้หน่วยงานที่ขอหารือจัดทำข้อมูลหรือจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม หรือขอให้ส่งผู้แทนมาให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา

๓.๓ กำหนดประเด็นปัญหาตามที่หน่วยงานได้ขอหารือ

๓.๔ ค้นหาข้อกฎหมายแล้ววินิจฉัยปรับเข้ากับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน โดยระบุให้ชัดเจนว่าอาศัยข้อกฎหมายใด พร้อมทั้งแนบเอกสารกฎหมายที่อ้างอิง

ในกรณีเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ สำนักงานเลขานุการกรม โดยกลุ่มนิติการอาจพิจารณาและให้ความเห็นในรูปแบบของมติที่ประชุม ทั้งนี้ ให้แจ้งหน่วยงานที่ขอหารือทราบด้วยว่า ปัญหาข้อกฎหมายที่ให้ความเห็นมานี้ได้พิจารณาโดยมติที่ประชุมสำนักงานเลขานุการกรม โดยกลุ่มนิติการ

๔. การทำบันทึกความเห็นทางกฎหมาย

เมื่อสำนักงานเลขานุการกรม โดยกลุ่มนิติการได้พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องใดแล้ว ให้จัดทำบันทึกความเห็นตามแบบของบันทึกแนบท้ายแนวปฏิบัตินี้ และแจ้งให้หน่วยงานที่ขอหารือทราบ โดยบันทึกความเห็นต้องประกอบด้วย

- ๔.๑ สรุปข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญ
 - ๔.๒ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - ๔.๓ ข้อพิจารณาในประเด็นปัญหาข้อกฎหมาย
 - ๔.๔ ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)
-